

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że dla E. W. miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia w (...) w czerwcu 2017 r. stanowi kwota 800,00 zł, a na ubezpieczenie zdrowotne kwota 690,32 zł; w lipcu 2017 r. stanowi kwota 1 000,00 zł, a na ubezpieczenie zdrowotne kwota 862,90 zł; w sierpniu 2017 r. stanowi kwota 1 000,00 zł, a na ubezpieczenie zdrowotne kwota 862,90 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w dniach od 30 listopada 2017 r. do 1 grudnia 2017 r. przeprowadził u płatnika składek postępowanie kontrolne w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. W trakcie kontroli przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 1 września 2016 r. między płatnikiem, a E. W. na czas określony od 1 września 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na stanowisku starszej księgowej, w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu, z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia (do 31 grudnia 2016 r. była to kwota w wysokości 925,00 zł brutto) plus premia uznaniowa. Z kolejnej umowy o pracę wynika, że od dnia 1 stycznia 2017 r. E. W. została zatrudniona na czas nieokreślony, również na stanowisku starszej księgowej, w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu, z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia (do 31 grudnia 2017 r. była to kwota w wysokości 1 000,00 zł brutto) plus premia uznaniowa. Anekssem do umowy o pracę zawartym dnia 29 maja 2017 r. strony ustaliły, że od 1 czerwca 2017 r. E. W. zostanie powierzone stanowisko głównej księgowej, w wymiarze czasu pracy wynoszącym cały etat, z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 2 500,00 zł brutto plus dodatek funkcyjny w wysokości 600 zł brutto plus premia uznaniowa. W krótkim okresie po zmianie warunków pracy tj. już od 1 września 2017 r. E. W. stała się niezdolna do pracy. W ocenie organu rentowego wyłącznym celem zmiany warunków umowy o pracę i zawarcia aneksu podwyższającego od dnia 1 czerwca 2017 r. wymiar czasu pracy z 1/2 etatu na cały etat oraz wynagrodzenie z kwoty 1 000,00 zł na kwotę 3 100,00 zł była chęć uzyskania przez E. W. wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zdaniem organu rentowego w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest podstaw do przyjęcia, że faktycznie doszło do zwiększenia wymiaru czasu pracy E. W., a tym samym do zwiększenia jej wynagrodzenia. W ocenie organu rentowego nie zostały przedłożone żadne dowody potwierdzające, że w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r., kiedy to E. W. miała wykonywać pracę w pełnym wymiarze, faktycznie wykonywała swoje obowiązki w zakresie i ilości uzasadniającej określenie wymiaru czasu pracy jako pełen etat.

/decyzja k. 137 – 140 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła w dniu 12 kwietnia 2018 r. E. W. i zaskarżyła w/w decyzję w całości wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w wysokościach wyliczonych przez płatnika składek – od przychodu wynoszącego 3 100,00 zł brutto uzyskanego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z E. R. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...). Wnioskodawczyni podniosła, że od dnia 1 września 2016 r. jest zatrudniona w firmie płatnika i faktycznie wykonuje powierzone jej obowiązki pracownicze, a uzyskiwana przez nią kwota wynagrodzenia odpowiada zarówno charakterowi pracy, jej efektywności, jakości i wpływu na wynik finansowy pracodawcy. E. W. podniosła, że od chwili zatrudnienia jej w pełnym wymiarze czasu, do jej obowiązków należała m.in. pełna obsługa klientów, prowadzenie firm z pełną księgowością czy też sporządzanie deklaracji podatkowych. Wnioskodawczyni podniosła, że przed zmianą warunków umowy o pracę ukończyła liczne kursy zawodowe i uzyskała szersze uprawnienia zawodowe jak np. możliwość przygotowywania plików (...). E. W. podkreśliła, że po zmianie warunków zatrudnienia ZUS wypłacił jej zasiłek opiekuńczy za okres od 13 do 18 czerwca 2017 r. przyjmując za podstawę wymiaru składki wartość wynagrodzenia uzyskiwanego z pełnego etatu i w tamtym okresie nie zakwestionował prawidłowości ustalonej podstawy, jak i nie negował ważności umowy o pracę i faktycznego świadczenia przez nią pracy.

/odwołanie k.3 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.10 – 12/

Na rozprawie w dniu 23 października 2018 r. zainteresowana płatnik składek przyłączyła się do odwołania E. W..

/stanowisko zainteresowanej min.00:02:19 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34/

Na rozprawie w dniu 26 marca 2019 r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

/protokół rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. W. legitymuje się wykształceniem wyższym – posiada tytułu magistra w specjalności finanse międzynarodowe. E. W. posiada kwalifikacje specjalisty ds. rachunkowości, a także ukończyła kursy związane z obsługą firm (m.in. w zakresie jednolitego pliku kontrolnego, czy też obsługi programu płatnik). W okresie od 18 października 2010 r. do 31 lipca 2016 r. E. W. była zatrudniona na stanowisku księgowej oraz starszej księgowej w (...) Sp. z o.o.

/dyplom ukończenia studiów k.92 akt ZUS , dokumentacja osobowa wnioskodawczyni k.73 – 75 akt ZUS , świadectwo pracy k.93 – 94 akt ZUS/

Zainteresowana płatnik składek E. R. od dnia 2 lipca 2011 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) i w jej ramach zajmuje się świadczeniem usług rachunkowo – księgowych oraz doradztwem podatkowym.

/wypis z (...) k.101 akt ZUS, zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r., płyta CD k.34/

E. W. jest siostrą E. R..

/okoliczność bezsporna/

W dniu 1 września 2016 r. pomiędzy płatnikiem składek, a wnioskodawczynią została zawarta umowa o pracę na czas określony od 1 września 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. E. W. została zatrudniona na stanowisku starszej księgowej w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. Wynagrodzenie wnioskodawczyni zostało określone w wysokości 925,00 zł brutto (tj. 1/2 minimalnego wynagrodzenia określonego przepisami prawa pracy).

/umowa o pracę k.80 – 81 akt ZUS/

Zgodnie z zakresem obowiązków, do powierzonych wnioskodawczyni zadań pracowniczych należało:

- prowadzenie ewidencji księgowej, tj. ryczałt ewidencjonowany, podatkowa księga przychodów i rozchodów;
- powadzenie uproszczonej księgowości podmiotów gospodarczych;
- dekretowanie i księgowanie operacji gospodarczych;
- księgowanie faktur;
- prowadzenie bieżących rozliczeń z bankami i innymi instytucjami finansowymi;

- rozliczanie należności wynikających z przepisów wewnętrznych, np. delegacje, zaliczki itp.;
- potwierdzanie sald należności i zobowiązań z kontrahentami oraz uzgadnianie rozrachunków, w tym także wyjaśnianie zaistniałych różnic;
- rozliczanie faktur z importu i eksportu oraz (...) i (...);
- przygotowywanie wstępnych deklaracji podatkowych, tj. PIT, VAT;
- współpraca z klientami zewnętrznymi firmy;
- prawidłowy obieg dokumentów finansowych;

/zakres obowiązków wnioskodawczynie k.32 akt ZUS/

W dniu 30 grudnia 2016 r. pomiędzy płatnikiem składek, a wnioskodawczynią została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony od 1 stycznia 2017 r. E. W. została zatrudniona na stanowisku starszej księgowej w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. Wynagrodzenie wnioskodawczynie zostało określone w wysokości 1 000,00 zł brutto (tj. 1/2 minimalnego wynagrodzenia określonego przepisami prawa pracy).

/umowa o pracę k.76 – 76 odwrót akt ZUS/

W ww. okresie obowiązki pracownicze wnioskodawczynie sprowadzały się do wprowadzania dokumentów do programu tj. księgowania faktur w książce przychodów i rozchodów oraz prowadzenia pełnej księgowości dla małych spółek.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r., płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania świadków: M. Ż. min.01:06:40 – 01:29:12 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , M. J. (1) min.00:09:04 – 00:28:18 rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 r. , płyta CD k.73 , T. Kantora min.00:05:31 – 00:16:54 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94 , M. J. (2) min.00:18:55 – 00:34:38 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94/

Oprócz wynagrodzenia zasadniczego wnioskodawczynie otrzymywała wówczas od pracodawcy dodatek w wysokości 200 zł na każde ze swoich dzieci.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 ,zaświadczenie k.79 akt ZUS/

W związku z pozyskaniem w maju 2017 r. dużego klienta tj. firmy (...) i związaną z tym faktem zwiększoną ilością realizowanych przez płatnika zadań (tj. zarówno czynności księgowych jak i obsługi kadrowej w/w firmy), E. R. podjęła decyzję o zatrudnieniu E. W. w pełnym wymiarze czasu pracy.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 ,zaświadczenie k.79 akt ZUS/

Aneks do umowy o pracę zawartym dnia 29 maja 2017 r. między płatnikiem składek, a E. W., z dniem 1 czerwca 2017 r. zmieniono wymiar czasu pracy na cały etat, a rodzaj umówionej pracy na głównego księgowego – specjalistę ds. ksiąg handlowych i kadr. Wynagrodzenie miesięczne zostało określone na kwotę 2 500,00 zł brutto plus dodatek funkcyjny w wysokości 600 zł brutto plus premia uznaniowa.

/aneks do umowy o pracę k.3 akt ZUS/

Zgodnie z zakresem obowiązków, do powierzonych wnioskodawczyni zadań pracowniczych, należało:

- prowadzenie ewidencji księgowej;
- prowadzenie pełnej i uproszczonej księgowości podmiotów gospodarczych;
- dekretowanie i księgowanie operacji gospodarczych;
- prowadzenie procesu uzgadniania rozrachunków i transakcji finansowych oraz rozliczanie operacji finansowych;
- księgowanie faktur;
- powadzenie bieżących rozliczeń z bankami i innymi instytucjami finansowymi;
- sporządzanie listy płac oraz przygotowywanie przelewów bankowych wynagrodzeń;
- rozliczanie należności wynikających z przepisów wewnętrznych, np. delegacje, zaliczki itp.;
- potwierdzanie sald należności i zobowiązań z kontrahentami oraz uzgadnianie rozrachunków, w tym także wyjaśnianie zaistniałych różnic;
- rozliczanie faktur z importu i eksportu oraz (...) i (...);
- wystawianie zaświadczeń i dokumentów związanych z wynagrodzeniem oraz innych dokumentów rozliczeniowych;
- obsługiwanie programu Płatnik w zakresie rozliczeń z ZUS;
- sporządzenie deklaracji podatkowych tj. CIT , VAT oraz deklaracji ZUS;
- sporządzanie raportów finansowych;
- współpraca z klientami zewnętrznymi firmy;
- dbanie prawidłowy obieg dokumentów finansowych;
- sporządzanie i analizowanie sprawozdań finansowych oraz ustalanie wyniku finansowego;
- sporządzanie raportów na potrzeby klientów i instytucji zewnętrznych (m.in. US, ZUS, GUS, banki)

/zakres obowiązków wnioskodawczyni k.71 akt ZUS/

Wnioskodawczyni o fakcie zajścia w ciążę dowiedziała się w dniu 25 czerwca 2017 r. Badaniem z dnia 5 lipca 2017 r. u wnioskodawczyni stwierdzono 9 tydzień ciąży.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r., płyta CD k.34 , karta ciąży k.8/

Począwszy od czerwca 2017 r., w związku ze zwiększoną liczbą klientów obsługiwanych przez firmę płatnika, wnioskodawczyni powierzono obowiązki głównej księgowej z wynagrodzeniem w wysokości 3 100,00 zł brutto. Wnioskodawczyni zajmowała się pełną księgowością obsługiwanych przez płatnika spółek (obsługa jednej firmy sprowadzała się do księgowania od 200 do 300 faktur miesięcznie, a (...) firmy (...) sprowadzała się do księgowania około 700 faktur miesięcznie; (...) firmy (...) zakończyła się w grudniu 2017 r.). E. W. ponadto wyliczała wynagrodzenia, urlopy, zajmowała się kwestiami dotyczącymi zwolnień pracowników, przygotowywała deklaracje płatników zarówno do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , jak i Urzędu Skarbowego, a także pozostawała w stałym kontakcie z klientami firmy płatnika.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania świadków: M. Ż. min.01:06:40 – 01:29:12 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , M. J. (1) min.00:09:04 – 00:28:18 rozprawy z dnia 22 stycznia 2019 r. , płyta CD k.73 , T. Kantora min.00:05:31 – 00:16:54 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 , M. J. (2) min.00:18:55 – 00:34:38 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 ,dokumentacja mailowa k.36 – 42 akt ZUS/

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni wynikała zarówno z posiadanych kwalifikacji zawodowych , jak i dotychczasowego doświadczenia zawodowego.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34/

Począwszy od czerwca 2017 r., z uwagi na zwiększoną wysokość wynagrodzenia, wnioskodawczyni nie otrzymywała dodatku na dzieci.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34/

W. wnioskodawczyni płatne było przelewem na konto.

/dowody przelewów k.43-49 akt ZUS/

Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy od 1 września 2017 r.

/okoliczność bezsporna/

Podczas nieobecności wnioskodawczyni w pracy, płatnik składek nie zatrudnił nowego pracownika w jej miejsce, a dotychczasowe obowiązki zostały przejęte przez E. R.. W związku zaś z pobytam E. R. w USA, firma płatnika korzystała z usług współpracującej z płatnikiem M. J. (2).

/zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania świadka M. J. (2) min.00:18:55 – 00:34:38 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r., płyta CD k.94/

W 2017 r. przychody firmy płatnika przedstawiały się następująco:

- styczeń – 21 524,76 zł
- luty – 20 345,10 zł
- marzec – 24 485,33 zł
- kwiecień – 26 356,88 zł
- maj – 12 395,92 zł
- czerwiec – 10 867,06 zł
- lipiec – 14 002,83 zł
- sierpień – 15 586,57 zł
- wrzesień – 15 899,99 zł
- październik – 11 454,46 zł
- listopad – 16 876,41 zł
- grudzień – 19 367,06 zł

W 2017 r. przychód firmy płatnika wyniósł 168 990,71 zł , a dochód 50 171,66 zł.

/zestawienie k.79/

Płatnik zatrudnia od 3 do 4 osób. Spośród osób zatrudnionych w firmie płatnika na pełen etat, wnioskodawczyni posiada najwyższe wynagrodzenie. Co do zasady płatnik składek zatrudnia osoby w oparciu o wynagrodzenie minimalne (osoby z wynagrodzeniem minimalnym nie zajmują się obsługą klientów).

/zeznania wnioskodawczyni min.00:37:25 – 00:48:25 protokołu rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:26 – 00:27:38 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zeznania zainteresowanej min. 00:48:25 – 00:52:22 rozprawy z dnia 26 marca 2019 r. , płyta CD k.94 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:38 – 01:04:25 rozprawy z dnia 23 października 2018 r. , płyta CD k.34 , zestawienie osób zatrudnionych k.85 – 87/

Wnioskodawczyni powróciła do pracy w firmie płatnika w styczniu 2019 r.

/okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową i medyczną skarżącej, dokumentację finansową płatnika składek oraz w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków: M. Ż., M. J. (1), T. Kantora, M. J. (2) oraz zeznań wnioskodawczyni i zainteresowanej.

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne E. W. z tytułu zatrudnienia w (...) od dnia 1 czerwca 2017 r. stanowi kwota 3 100,00 zł brutto, czy też ustalenie wysokości wynagrodzenia E. W. było dokonane jedynie w celu znacznego podwyższenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka, wnioskodawczyni i zainteresowanego, w których wskazali na realność otrzymanego przez skarżącą w spornym okresie wynagrodzenia określonego w aneksie do umowy o pracę.

W ocenie Sądu zeznania wnioskodawczynie i zainteresowanej, także świadków w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersję zdarzeń przedstawioną przez skarżącą i płatnika składek potwierdzili świadkowie zeznający w tej sprawie, którzy posiadali szczegółową wiedzę, co do spornych okoliczności.

Z zeznań świadków, odwołującej i zainteresowanej, a także przedstawionej dokumentacji jasno wynika, że E. W. w spornym okresie tj. od czerwca do sierpnia 2017 r. wykonywała obowiązki pracownicze na stanowisku głównego księgowego – specjalisty ds. ksiąg handlowych i kadr w pełnym wymiarze czasu pracy.

Strony w sposób wiarygodny umotywowały przyczyny zwiększenia wymiaru czasu pracy wnioskodawczynie i zwiększenia jej wynagrodzenia od czerwca 2017 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że powierzenie wnioskodawczynie większej ilości obowiązków pracowniczych wynikało z faktu pozyskania nowego klienta i jego bieżącej obsługi. Nadto w ocenie Sądu ustalona wysokość wynagrodzenia wnioskodawczynie nie była wygórowana w stosunku do innych pracowników zatrudnionych w firmie płatnika.

Podkreślić w tym miejscu również należy, iż z dokumentacji medycznej, a także zeznań wnioskodawczynie wynika, że w chwili zawierania aneksu do umowy o pracę nie wiedziała, że jest w ciąży, a zatem z całą pewnością okoliczność ta nie była główną przyczyną jego zawarcia, w związku z czym nie można stronom kwestionowanej umowy przypisać działania mającego na celu ustalenie wysokiej podstawy wymiaru składek, tak aby wpłynęło to na wysokość późniejszego zasiłku chorobowego.

Przede wszystkim jednak podkreślić należy, że po powrocie do pracy, wnioskodawczynie nadal świadczy pracę do dnia dzisiejszego, a warunki jej pracy i pracy nie uległy zmianie.

W ocenie Sądu analiza zestawienia przychodów i dochodów uzyskiwanych przez płatnika składek w 2017 roku pozwala na stwierdzenie, że płatnika składek stać było na zatrudnienie pracownika na stanowisku głównego księgowego – specjalisty ds. ksiąg handlowych i kadr z uposażeniem miesięcznym w kwocie 3 100,00 zł brutto w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczynie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 300), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 645) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Z kolei art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 wspomnianej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

W związku z powyższym wskazać należy, że wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w oparciu o wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne,

a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, czy różnego rodzaju dodatki, nagrody, premie itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Oznacza to, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, OSNP 2005, Nr 21, poz. 338 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07).

Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni w dniu 29 maja 2017 r. zawarła aneks do umowy o pracę z płatnikiem składek (...) na podstawie którego została zatrudniona na stanowisku głównego księgowego – specjalisty ds. ksiąg handlowych i kadr za wynagrodzeniem w wysokości 3 100,00 zł brutto miesięcznie, w wymiarze pełnego etatu. Ważność tego aneksu w zakresie wysokości wynagrodzenia została zakwestionowana przez organ rentowy, który zarzucił stronom umowy obejście przepisów prawnych polegające na świadomym zamiarze osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Kwestią sporną w sprawie pozostawało zatem, czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że E. W. powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też jak chciał tego organ rentowy – podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do połowy minimalnego wynagrodzenia określonego przepisami prawa pracy Należało zatem ustalić, czy postanowienia aneksu do umowy o pracę z dnia 29 maja 2017 r. były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 58 § 2 k.c.). Powyższe sprowadza się do rozstrzygnięcia podstawowej kwestii - czy wysokość wynagrodzenia wypłacona E. W. za jej pracę była godziwa, to znaczy czy wynagrodzenie to stanowiło ekwiwalentne wynagrodzenie do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 kodeksu pracy, umówienie się o wynagrodzenie wyższe od najniższego jest dopuszczalne, gdyż normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych

przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także względem interesu publicznego. Najdobitniej wyraża to reguła zawarta w przepisie art. 353 § 1 k.c., który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współżycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Co prawda w tezie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, to - pomijając, że rozstrzygnięcia te zapadły w odmiennych niż oceniany stanach faktycznych - trzeba zauważyć, że dotyczą one kwalifikowania opisanych zachowań w aspekcie ich zgodności z prawem, nie rozważając czy nie naruszają one zasad współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że co do zasady, z jednej strony wynagrodzenie za pracę ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy.

Jednym z najistotniejszych kryterium godziwości (sprawiedliwości) wynagrodzenia za pracę, jest ekwiwalentność wynagrodzenia wobec pracy danego rodzaju, przy uwzględnieniu kwalifikacji wymaganych do jej wykonywania, jak też ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny oraz treść art. 13 k.p., należy stwierdzić, że przymiot „niegodziwości” będzie posiadała przede wszystkim płaca rażąco za niska. Nie oznacza to jednak tego, że znamię „niegodziwości” nie może również dotknąć płacy rażąco wysokiej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2001 r., I PKN 563/00, OSNP 2002 Nr 4, poz. 90). Tym samym brak jest przeciwwskazań do tego, by postanowienia umowy o pracę dotyczące wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą mogłyby być oceniane przez pryzmat zasad współżycia społecznego, jako nieważne w części przekraczającej granice godziwości, a zatem w sytuacji ich nadmiernej (rażąco nieproporcjonalnej) wysokości. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy podkreślał bowiem, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny, albowiem w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Względność zasady godziwości wynagrodzenia, wyraża się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Zatem mimo tego, iż postanowienia umowy o pracę, które nadmiernie uprzywilejowują płacowo danego pracownika, w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353 § 1 k.c., to w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza

się bardzo wyraźnie, możliwe jest - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - przypisanie zamiaru nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Jest to związane z alimentacyjnym charakterem tych świadczeń oraz z zasadą solidaryzmu, wymagającą tego, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2012 roku, III AUa 420/12, LEX nr 1220514).

Pojęcie godziwości wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych winno być zatem interpretowane przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych, gdyż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego, będącego pracownikiem, stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, Sąd stwierdza, iż ustalona wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej E. W. nie może zostać uznana za wygórowaną i stanowiła wynagrodzenie godziwe oraz adekwatne do jakości i ilości pracy świadczonej przez ubezpieczoną oraz posiadanego przez nią doświadczenia zawodowego oraz kwalifikacji zawodowych.

Należy zwrócić uwagę, iż ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny wskazuje, że E. W. wykonywała pracę na rzecz płatnika (...) od dnia 1 września 2016 r. w połowie obowiązującego czasu pracy, a konieczność powierzenia jej dodatkowych obowiązków pracowniczych wyniknęła z obiektywnej okoliczności jaką niewątpliwie było pozyskanie przez firmę płatnika nowego klienta. Co również istotne, wnioskodawczyni posiadała nie tylko niezbędne kwalifikacje do wykonywania powierzonych jej obowiązków, ale również dysponowała w tym zakresie niezbędnym doświadczeniem zawodowym. Niezwykle istotnym jest również fakt, iż wnioskodawczyni dowiedziała się o fakcie zajęcia w ciążę już po podpisaniu spornego aneksu, a nadto, że jej niezdolność do pracy wystąpiła po ponad trzech miesiącach od jego zawarcia. W. wnioskodawczyni płatne było przelewem na konto, a zatem fakt rzeczywistej zapłaty zwiększonej pensji nie może budzić wątpliwości. Podkreślić także należy, że wynagrodzenie wnioskodawczyni ustalone aneksem, a odniesione proporcjonalnie do wcześniej otrzymywanego, w związku ze świadczeniem pracy w wymiarze 1/2 etatu (tj. z uwzględnieniem dodatków na dzieci), w istocie nie uległo zwiększeniu.

Ostatecznie niezwykle znamionym jest, że po powrocie do pracy E. W. świadczy pracę na rzecz płatnika składek, a warunki jej pracy i płacy nie uległy zmianie.

Podkreślić należy w tym miejscu, że to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowany przez niego aneks do umowy o pracę był sprzeczny z zasadami współzycia społecznego.

Reasumując, należy stwierdzić, że na gruncie niniejszej sprawy, nie może budzić wątpliwości fakt, iż postanowienia aneksu z dnia 29 maja 2017 r. ustalające wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej były ważne, albowiem nie były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie (...) § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne E. W., z tytułu zatrudnienia jako pracownik E. R. prowadzącej firmę (...) w Ł. w okresie od czerwca do sierpnia 2017 roku stanowi kwota 3 100,00 złotych.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz E. W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi.

25 IV 2019 roku